

UKMERGĖ – LIETUVIŲ KALBOS SOSTINĖ 2021

Lietuvių kalbos dienų sostinė – apie kalbą, Ukmergės kraštą ir jo žmones



Dalia IVAŠKEVIČIENĖ

Ukmergės rajono savivaldybės Personalo, civilinės metrikacijos ir dokumentų valdymo skyriaus vyriausioji specialistė, projekto vadovė

Praėjusią savaitę ukmergiškius, tapusius Lietuvių kalbos dienų sostine sveikino Lietuvių kalbos draugijos valdybos pirmininkė, humanitarinių mokslų daktarė, profesorė Genovaitė Kačiūskienė.

Būtent Ukmergėje, Antano Smetonos gimnazijoje, 2017 m. rugsėjo 23 d. vykusiam Lietuvių kalbos draugijos XVII suvažiavime, ji buvo išrinkta šios organizacijos valdybos pirmininke.

Autorė savo straipsnį pateikia kaip atsaką į šiuo metu gana dažną klausimą – „O kam man reikalinga lietuvių kalba?“ ir išdėsto dešimt dalykų, dėl kurių jos verta mokytis.

Žemės dieną, kovo 20-ąją, laikraščiuose skaitytojai rado Vilniaus universiteto mokslininko dr. Mariaus Smetonos straipsnį,

parengtą pagal Valstybinės lietuvių kalbos komisijos remiamo projekto „Duona. Motina. Žemė“ medžiagą ir gvildenantį amžiną temą – kas lietuviui yra žemė?

Kovo 11-osios, Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dienos, proga apie dabartinę lietuvių kalbos padėtį, kalbos politiką ir jos sunkumus kalbėjo Valstybinės lietuvių kalbos komisijos pirmininkas Audrys Antanaitis. „Kalbą kaip ir kariuomenę turime išlaikyti visi“, – pabrėžia Komisijos pirmininkas, aptaria šių dienų kalbos realijas ir aktualijas, visiems mums siūlo perskaityti ką tik išėjusias knygas: Kazimiero Gaivenio „Nuostabi žodžio šviesa“ ir Algirdo Sabaliausko „Iš kur jie? Pasakojimas apie žodžių kilmę“ ir linki „pajusti savyje knygnešio dvasią – išdidiją, lengvai nepalenkiamą ir nesutrypiamą...“

Ukmergės – Lietuvių kalbos dienų sostinė – tikslas – pristatyti visuomenei Ukmergės krašte gy-

venančius ar iš šio krašto kilusius žmones, puoselėjančius lietuvių kalbą, kalbos žmones, kilusius iš Ukmergės krašto, rašančius apie Ukmergės kraštą, pripažintus ir įvertintus šiame krašte... Birutė Jonuškaitė-Augustinienė – prozininkė, publicistė ir poetė, Lietuvos rašytojų sąjungos pirmininkė, 2020 metų Ukmergės rajono savivaldybės Vlado Šlaito literatūrinės premijos laureatė rajono spaudos Lietuvių kalbos dienų sostinės skiltyse savo mintimis dalijosi Tarptautinės rašytojų dienos proga. Straipsnyje „Kas aš be tavęs, mano kalba ištikimoji?“ autorė sako: „... ir be meilės kalbai – nėra rašytojo. Buvau, esu ir liksiu ištikima nuomonei, kad rašytojo galva, lūpos, ausys privalo būti kaip korys sklidinios visomis odos poromis jaučiamos gimtosios kalbos. Nes tai ji yra mūsų raiškos instrumentas. Atrodo, kad kitaip negali būti: ką gi sugrosi medžio pliauska ar sulūžusiu stryku? Tai bus tik ausį rėžiantis džyravimas...“

Kiekvieną savaitę iki gegužės pabaigos skaitytojams bus pateikiama aktuali, įdomi Lietuvių kalbos dienų sostinės informacija. Siekdami, kad mūsų autorių mintys pasiektų kuo didesnę auditoriją, straipsnius skelbiame savivaldybės interneto svetainėje www.ukmerge.lt, socialiniuose tinkluose.

Pirmiausia socialiniuose tinkluose pasklido Lietuvių kalbos dienų sostinės projekto dalyvių, šauniųjų ukmergiškių Dėdienytės ir Agotėlės pokalbiai. (Ukmergės kultūros centro direktorei Rasai Graužinenei ir etnokultūros specialistei Vilmai Mulevičiūtei-Sabaliauskienei praėjusių metų pabaigoje įteiktos Valstybinės lietuvių kalbos komisijos pirmininko Audrio Antanaičio

pasirašytos padėkos už Dėdienytės ir Agotėlės lūpomis gaivinamas ir puoselėjamas gimtosios kalbos ir kultūros tradicijas).

Tarptautinę gimtosios kalbos dieną kalbėjosi jos apie lietuvių kalbos grožį, Ukmergės krašto vietovardžius, kurių kilmę nagrinėjo mūsų kraštiečiai, Ukmergės rajono garbės pilietis, pasaulinio lygio kalbininkas, dialektologas Zigmas Zinkevičius; Knygnešių dieną Dėdienytė ir Agotėlė prisiminė „šventosios kontrabandos“ laikus, uždegė simbolinę žvakelę Vidiškių kapinėse ant vietinių knygnešių Vinco ir Uršulės Čižauskų kapo. Ši žvakelė skirta visiems Ukmergės krašto knygnešiams, atminti. (Vytauto Merkio knygoje „Lietuvos valstiečiai ir spauda XIX a. pabaigoje – XX a. pradžioje“, rašoma, kad vien įkliuvusiųjų dėl draudžiamosios spaudos 1866–1904 metais Ukmergės apskrityje buvo 199).

Projektas Lietuvių kalbos dienų sostinė „Kalba ir žmogus. Ukmergės kraštas“ tęsiasi nuo vasario 16 d. iki gegužės pabaigos. Sostinė į susitikimą kvies literatūrinės Vlado Šlaito premijos laureatus, rengs parodas, „Šilo“ progimnazijoje bus pristatyta knyga, vyks protų mūšis, planuojame išvyką į Lietuvių kalbos institutą.

Kasmet Ukmergės rajone vyksta daugiau kaip šimtas Lietuvių kalbos dienoms skirtų renginių. Šiemet į Valstybinės lietuvių kalbos komisijos planą jų įrašyta šimtas dvidešimt...

Visą šį laikotarpį raiškiai skaitome, dailiai ir be klaidų rašome, piešiame kalbą, minime kraštiečius ir skaitome jų kūrybą... Operatorius gražiausias akimiras „suguldys“ į filmą „Ukmergė – Lietuvių kalbos dienų sostinė 2021“. Pasidalykite...

Gražiausias domenas – jūrė.lt

Gražiausio lietuviško interneto vardo konkursą šiais metais laimėjo domenas jūrė.lt, surinkęs daugiausiai internetų balsų. Antroje vietoje liko domenas burtažodžiai.lt, o trečioje – šatrijosugnis.lt. Konkurso organizatoriai iš viso atrinko dvylika domenų, turinčių varduose savitųjų lietuvių kalbos abėcėlės raidžių: a, č, e, ė, i, š, u, ū, ž.

Lietuvos kompiuterinių sąjungos Lokalizavimo sekcijos vadovas, Vilniaus universiteto

Duomenų mokslo ir skaitmeninių technologijų instituto mokslininkas dr. Gintautas Grigas tikina, kad savitųjų lietuvių kalbos raidžių naudojimas domenų varduose padeda patogiau pasiekti lietuviškas interneto svetaines.

„Nors šveplavimas internete keičiant lietuviškas raides į lotyniškas yra paplitęs, vis tik galima stebėti teigiamus pokyčius rašyti taisyklingai. Manychiau, daugiausia tam įtakos turi sudarytos patoges-

nės galimybės naudoti lietuviškas raides kompiuteriuose ir išmaniuosiuose įrenginiuose. Dėl šios priežasties dauguma el. pašto laiškų jau rašomi nebešvepluojant, kai prieš dvidešimtmetį buvo atvirkščiai“, – prisimena G. Grigas.

Siekdama puoselėti taisyklingą lietuvių kalbą internete, keisti vartotojų įpročius rašyti šveplai ir atkreipti dėmesį į techninę galimybę naudoti gimtąją kalbą domenų varduose, Lietuvos kompiuterinių sąjungų 2014 metais inicijavo gražiausio lietuviško interneto vardo konkursą.

Šiais metais konkurso organizatoriai internetui balsavimui atrinko šiuos dvylika domenų: auksinėžuvelė.lt, begalybėsširdis.lt, burtažodžiai.lt, jūrė.lt, klajojančiosistorijos.lt, nepaleisksvajonės.lt, nešiukšlė.lt, neužmiršk.lt, šakotas.lt, šatrijosugnis.lt, šeimosužrašai.lt, švaruolis.lt.

2015 m. gražiausiu lietuvišku interneto vardu išrinktas voveraitė.lt domenas, 2016 m. – vištapiuodė.lt, 2017 m. – ilgasūsas.lt, 2018 m. – šilinga.lt, 2019 m. – užventis.lt, 2020 m. – sukįkaimą.lt.

UŽ inf.

Sulauks paramos maisto produktais

Nepasiturinčius šalies gyventojus pasieks šiameit jau antroji pagalba maisto produktais.

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija pažymi, kad saugantis užkrato, maisto produktai bus supakuoti ir paruošti išsinešti, todėl asmeninių krepšelių žmonėms atsinešti nereikės. Gyventojams atsiėmus produktus, už juos gavėjų sąrašą pasirašys paramą dalijantys darbuotojai.

Kiekvieną iš šių gyventojų pasieks 10-ies maisto produktų krepšelis, kurį sudarys kiaušienės, vištienos konservai, grikių kruopos, rapsų aliejus, keptos pupelės pomidorų padaže, konservuoti žalieji žirneliai, konservuota raugintų agurkų sriuba, greito paruošimo avių košės su

džiovintomis uogomis, saldintas sutirštintas pienas, pirmos rūšies kvietiniai miltai. O birželio ir gruodžio mėnesiais – higienos prekės: šampūnas, muilas, dantų pasta ir šepetėlis bei skalbimo priemonės.

Atsižvelgdami į susiklosčiusią situaciją, maisto produktus tiekėjai į visas 60 savivaldybių išvežios nuo balandžio pradžios iki pabaigos. Maisto produktai bus dalijami daugiau nei 600 punktų. Dėl tikslaus dalijimo laiko gyventojai turėtų kreiptis į savo seniūniją ar ieškoti savo savivaldybės administracijos ir „Maisto banko“ interneto puslapiuose.

Maisto produktus ir higienos prekes gali gauti tie gyventojai, kurių vidutinės mėnesinės pajamos vienam

Rašinių konkursas „Kodėl noriu būti miškininku“

Vaikai, ar kada pagalvojote, kodėl auga miškai? Kodėl pušynai ošia Dzūkijoje, o eukaliptai žaliuoja tolimojoje Australijoje? Ar žinote, kad buvo laikai, kuomet mūsų šalis buvo praradusi savo gūdžiąsias girias?

Miškininkai yra tie gamtos draugai, kurie rūpinasi, kokie miškai mus savo žaliuoju rūbu sups ir ateityje, tad padėkite savo kūrybiškumu bei idėjomis pristatyti šią profesiją visuomenei.

Mokinių rašinių konkursas „Kodėl noriu būti miškininku“ yra gera proga suaugusiems išgirsti vaikų balsus, o vaikams – pasijusti specialistais, atsakingais už miškus.

Daugiau apie konkursą www.miskininkas.eu.

šeimos nariui neviršija 192 eurų per mėn. Esant objektyvioms priežastims, savivaldybių administracijos nustatyta tvarka, parama gali būti skiriama, kai pajamos viršija 192 eurus per mėn. Išimties atvejais nusistato

kiekviena savivaldybė individualiai. Maisto produktams ir higienos prekėms 2021–2023 m. skirta 38 mln. eurų Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondo lėšų.

UŽ inf.

GEROS DIENOS!

2021 m. balandis

P	5	12	19	26
A	6	13	20	27
T	7	14	21	28
K	1	8	15	22
P	2	9	16	23
Š	3	10	17	24
S	4	11	18	25

Balandžio 13 Saulė teka 6.25, leidžiasi 20.16. Dienos ilgumas 13.51, mėnulio jaunatis

Martynas, Mingaudas, Algudė, Ida

Balandžio 14 Saulė teka 6.22, leidžiasi 20.18. Dienos ilgumas 13.56, mėnulio jaunatis

Liudvika, Liuda, Valerijonas, Vaišvydė, Visvaldas, Justinas, Luiza

Balandžio 15 Saulė teka 6.20, leidžiasi 20.20. Dienos ilgumas 14.00, mėnulio jaunatis

Gema, Vilnius, Vaidotė, Modestas, Anastazijus, Liudvina

Anekdotai

Mokykloje mokytoja bara mažylį. – Tai – labai blogas žodis! Kur tu jį girdėjai?

– Mano tėtė taip sako.

– Nedrįsk daugiau jo kartoti. Tu net nežinai jo reikšmės!

– Ot ir žinau! Tai reiškia, kad mašina neužsiveda.

☺ ☺ ☺

Kai buvau maža, mama man į plaukus įpindavo gėlę. Būdavo labai gražu, tačiau vazonas man trukdydavo lakstyti.

☺ ☺ ☺

Jaunas vyras sako savo žmonai: – Tu nepatikėsi, brangioji, bet šitą sriubą aš pats iškepiu!

☺ ☺ ☺

Receptas

Bali vištiena su kokosų pienu

Reikės: 2 šaukštų milto, 3 šaukštų bekvapio aliejaus (riešutų, sojų,



ar kitokio augalinės kilmės, bet ne alyvuogių), 200 g stambiai pjaustytų svogūnų, 5 traiškytų česnakų skiltelių, šaukšto tarkuotų imbiero, 2 skiltelėmis supjaustytų aitrųjų pipirukų, 2 šaukštelių cukraus, šaukšto citrinų sulčių, 2 šaukštų apelsinų sulčių, šaukšto tamsaus sojų padažo, 400 ml kokosų pieno, paprikos, pusės brokolio, 0,5 šaukštelių druskos, pakučio ryžių.

Susmulkinti daržovės. Supjaustyti vištieną gabalėliais. Sudėti mėsą į dubenį, miltus ir druską, viską gerai išmaišyti. Įkaitinti keptuvę su aliejumi, kepti vištieną iš abiejų pusių po 5 min. Išimti iš keptuvės. Į įkaitusią keptuvę su likusiais riebalais sudėti svogūnus, česnakus, imbierus, pipirus ir viską kepti pamašant 3 min. Praėjus 3 min., supilti citrinų ir apelsinų sultis, sojų padažą, kokosų pieną, suberti cukrų. Visą sumaišyti ir pakaitinti 2 min. Po 2 min. sudėti atgal į keptuvę vištieną, uždengti dangčiu ir viską troškinti dar bent 10 min., kol didžiama skysčio išgaruos. Pabaigoje sudėti smulkiai supjaustytą papriką ir brokolio gabaliukus. Dar 5 min. pakaitinti ant silpnos ugnies. Patiekti su išvirtais ir pakepintais ryžiais.